

## **Aloite täydennysrakentamisen kohdistamisesta palveluverkon ylläpidon tarpeiden pohjalta**

Lappeenrannan kaupunki pyrkii toiminnassaan eheyttämään kaupunkirakennetta ja hyödyntämään jo olemassa olevaa infraa uuden rakentamisen kohteissa. Taustalla ovat kestävä kehityksen tavoitteet sekä talous.

Samaan aikaan kun kaupunkirakennetta pyritään tiivistämään, on kaupungin suunnitelmissa jälleen kerran raju palveluverkon karsinta ja keskittäminen. Tilatehokkuudeltaan vajaaksi katsottuja kouluja ja päiväkoteja on esitetty suljettavaksi. Toteutuessaan näillä toimilla voi olla merkittäviä vaikutuksia eri asuinalueiden houkuttelevuuteen tulevaisuudessa, eivätkä ne silti takaa kaikissa jäljellejäävissäkään kouluissa riittävää tilatehokkuutta.

On erittäin tärkeää säilyttää kevään palveluverkkokarsinnan myötä jälkeen jäävät koulut ja päiväkodit elinvoimaisina, toimintakykyisinä ja lapsiin ja nuoriin kohdistuvan tilatehokkuusvaatimuksen mukaisina. Tämä edellyttää, että näillä alueilla, palvelujen läheisyydessä, asuu jatkossakin lapsiperheitä. Monissa kaupunginosissa väestönkehitys on kuitenkin lasten määrän suhteen edelleen negatiivinen, kun taas esimerkiksi Suur-Sammonlahdessa trendi on ennusteissa melko vakaa. Palveluverkon tulevaisuuden kannalta onkin tärkeää suunnata täydennysrakentamiseen liittyvät resurssit ennen kaikkea kaupunginosiin, joissa lasten määrä ei enää riitä täyttämään alueen kouluja.

Tiedetään hyvin, että arjen sujuvuus ja peruspalvelujen saavutettavuus ovat perusedellytyksiä, joita houkuttelevan kaupungin pitää asukkailleen tarjota. Palveluverkon lisäksi se tarkoittaa miellyttävää asuinympäristöä ja virkistysmahdollisuuksia.

Suurin asukkaita liikuttava - ja kaupungin kannalta myös halpa ja kustannustehokas - liikuntamuoto on omaehtoinen ulkoilu ja käveleminen. Ulkoilu eri muodoissa tarjoaa ilmaisena ja helposti saavutettavana tasa-arvoisia liikuntamahdollisuuksia kaikille ja on myös monin muin tavoin hyväksi asukkaiden terveydelle.

Metsät ovat suosittuja matalan kynnyksen liikkumisympäristöjä, ja luonto onkin suosituin aikuisten vapaa-ajan liikunnan ympäristö (Tyrväinen ym. 2018) ja se tarjoaa myös lapsille monipuolista tekemistä (Sääkslahti 2015). Tutkimuksissa on selvinnyt muun muassa, että miellyttävimpiä paikkoja luonnossa liikkumiseen ovat metsäalueet, joiden lähetyvillä oli lajirikasta ja ekologisesti arvokasta ympäristöä (Matila & Anttila 2020) ja että luonnossa vietetyn ajan pituudella sekä mielenterveydellä on yhteys (Rekola ym. 2024). Tiheään asutuilla alueilla hyvin säilytettyjen, eheid ja kattavien virkistysalueiden merkitys asukkaille onkin erityisen tärkeää.

Kaupunki on kuitenkin visioinut Suur-Sammonlahden lähiöhankeessa uusia asuintontteja kaikkien asukkaiden käytössä oleviin metsiin. Yhtenä syynä täydennysrakentamiselle on mainittu segregaaion vähentäminen. Segregaaion estämiseksi ei kuitenkaan ole hyväksyttävää heikentää tiheään asuttujen asutusalueiden virkistysalueita pientalojen teolla. Segregaatiota voidaan vähentää myös päinvastoin niin, että esimerkiksi vuokra-asumisen mahdollisuuksia lisätään ennestään pientalovaltaisilla omistusasuntoalueilla, myös vuokrataloissa asuvilla tulee olla mahdollisuus luonnonläheiseen asumiseen.

Esitämme, että täydennysrakentamiskohteiden suunnittelussa lähdetään jatkossa seuraavista periaatteista:

- Täydennysrakentamista suunnitellaan ensisijassa alueille, joissa lapsimääräennusteiden perusteella alueen lähipäiväkotien ja lähikoulun käyttöaste uhkaa laskea liikaa. Kaupunkisuunnittelun yksi tavoite tulee olla pitää olemassa olevan palveluverkon käyttöastetta riittävän korkealla.
- Täydennysrakentamista suunnitellaan jo valmiiksi rakennetuilla maille, ei koskaan metsiin tai luonnontilaisen kaltaiseen muuhun luontoon.
- Täydennysrakentamista ei tehdä virkistysalueille, metsiin ja luontoon varsinkaan alueilla, joilla väestöä on jo valmiiksi paljon ja virkistyskäytön paine on suurinta. Näillä alueilla luonnon virkistysarvon voidaan katsoa olevan erittäin suuri vetovoimatekijä, jota ei voida heikentää yksittäisten pientalojen takia.
- Mahdollisen rannan läheisen sekä rantarakentamisen kohteet etsitään muualta kuin tiheään asutuilta taajama-alueilta. Jos rannan läheisyyteen päätetään rakentaa, otetaan aina huomioon erityisten luontoarvojen lisäksi myös alueen ns. tavalliset luontoarvot, viheryhteydet, rakentamisen aiheuttama paine muullekin kuin tonttimaalle, ja rakentamisen ja sen myötä tapahtuvan puiden ja muun kasvillisuuden poiston vesistövaikutukset (ravinteet ja orgaaninen liuennut hiili, joka aiheuttaa ruskettumista).

### Lähteitä:

Matila, A. ja Anttila, T. (2020). Kansanterveyttä metsästä –hankkeen loppuraportti. Saatavilla 1.4.2021. [https://tapio.fi/wp-content/uploads/2021/01/Kansanterveytta-metsasta\\_loppuraportti-Tapio\\_oy-2020.pdf](https://tapio.fi/wp-content/uploads/2021/01/Kansanterveytta-metsasta_loppuraportti-Tapio_oy-2020.pdf)

Rekola ym. (2024). Luonnossa vietetyn ajan ja liikunnan yhteydet positiiviseen mielenterveyteen työelämän ulkopuolella olevilla pohjoissavolaisilla. Liikunta & Tiede 61 (1), 105–111. [https://www.lts.fi/media/lts\\_vertaisarvioidut\\_tutkimusartikkelit/2024/liikunta-tiede-lehti-1-2024-sivut-105-111-rekola-ym..pdf](https://www.lts.fi/media/lts_vertaisarvioidut_tutkimusartikkelit/2024/liikunta-tiede-lehti-1-2024-sivut-105-111-rekola-ym..pdf)

Sääkslahti, A. (2015). Liikunta varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tyrväinen, L., Lanki, T., Sipilä R. & Komulainen J. (2018). Mitä tiedetään metsän terveyshyödyistä? Lääketieteellinen aikakauslehti Duodecim 134(13), 1397–403.

Lappeenrannassa 4.3.2024